

Monumentnummer*: 532388

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 juli 2016
Kadaster deel/nr 82779/3

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Utrecht Utrecht Utrecht

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Abstede C 8109

*Omschrijving***

Cluster 38. Fortwachterswoning.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

FORTWACHTERSWONING op het noordelijke deel van Fort De Bilt, schuin tegenover de ingang aan de Biltsestraatweg. Omdat de meeste forten en andere (buiten de bebouwde kom gelegen) verdedigingswerken - wanneer er geen sprake was van mobilisatie of oefeningen - geen bezetting met militair personeel hadden, was er in veel gevallen een aparte woning of andersoortig onderkomen voor een beheerder of wachter. Soms had een dergelijk(e) woning tevens een andere functie, zoals die van brug- of sluiswachterswoning. Voor wat betreft de locatie van een wachterwoning zijn geen duidelijke standaarden; het gebruikte bouw materiaal varieert, maar bestaat gewoonlijk uit baksteen of hout. Gewoonlijk liggen de woningen aan de keelzijde van de forten, soms erbinnen, soms buiten de gracht. De ligging van deze woning - binnen het fort - niet aan de keelzijde, maar aan de weg - is relatief zeldzaam en komt verder ook voor bij het kleine (eveneens uit twee helften bestaande) Werk aan het Spoel. In het dakschild aan de noordzijde enkele Veluxramen. De fortwachterswoning vervult een rol in de 'vredeseducatie' van het fort en het interieur is hiertoe aangepast.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

FORTWACHERSWONING op het Fort De Bilt, gelegen aan de noordzijde van Biltsestraatweg. De fortwachterswoning is rond 1930 gebouwd als direct uitvloeisel van het doortrekken van de straatweg door het fort. De woning heeft een rechthoekige plattegrond en bestaat uit één bouwlaag met zolder onder zadeldak en de nok evenwijdig aan de weg. Het dak is gedekt met rood gebakken pannen. De gevels zijn opgetrokken in metselwerk. In de naar de weg gerichte gevel vier gevelopeningen, asymmetrisch geplaatst: links een venster, rechts hiervan toegangsopening met dubbele deuren - deels glas met roeden; rechts hiervan een met het eerste vergelijkbaar venster en geheel rechts een groot venster; alle vensters bovenlicht.

Waardering

De FORTWACHERSWONING op het noordelijk deel van Fort De Bilt is van algemeen belang vanwege:

- * Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.
- * Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde bebouwing, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft een onderdeel uit het Interbellum, vermoedelijk van omstreeks 1930, namelijk een eenlaagse, bakstenen militaire dienstwoning.

- * Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en vanwege de bijzondere ligging langs de doorsnijding van het fort.
- * Het onderdeel is representatief omdat het een voorbeeld is van een relatief laat op een verdedigingswerk ingerichte fortwachterswoning.
- * Het onderdeel is redelijk gaaf bewaard omdat hoofdvorm, bouwkundige karakteristiek en bouwkundige detaillering intact zijn gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair wachtgebouw

Functie